

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Király Szilviaügyvéd által képviselt felperesnek - a jogtanácsos által képviselt alperes ellen, kártérítés iránt indított perében, a Fővárosi Törvényszék 2013. április 11. napján kelt 5.P.20.984/2009/37. sorszámú ítélete ellen, az alperes részéről 39. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel meg nem támadott részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését részben megváltoztatja, és a felperes vagyoni kártérítését 39.200 (harminckilencezer-kettőszáz) forintra, nem vagyoni kártérítését 4.500.000 (négymillió-ötszázezer) forintra, s mindezek első fokú ítéletben kitett mértékű kamataira, költségpótló járadékát havi 4.900 forintra, míg a lejárt járadékot 274.400 (kettőszázhetvennégyezer-négyszáz) forintra és az első fokú ítéletben kitett mértékű kamataira, az első fokú perköltséget 50.000 (ötvenezer) forint + ÁFA, valamint 70.000 (hetvenezer) forint mértékre, az alperes által térítendő kereseti illeték összegét 277.400 (kettőszázhetvenhétezer-négyszáz) forintra leszállítja, megállapítja továbbá, hogy 224.000 (kettőszázhuszonnégyezer) forint kereseti illeték az állam terhén marad.

Egyebekben az első fokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 nap alatt 25.000 (huszonötezer) forint + ÁFA, valamint 20.000 (húszezer) forint mértékű másodfokú részperköltséget, továbbá térítsen meg az államnak felhívásra 245.150 (kettőszáznegyvenötezer-százötven) forint fellebbezési eljárási illetéket, míg a további 167.250 (százhatvanhétezer-kettőszázötven) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A felperes gépjármű utasaként 2006. január 12. napján elszenvedett közlekedési balesetéből eredő vagyoni és nem vagyoni kárait érvényesítette az alperessel szemben teljes kártérítési felelősség alapján gépjármű kötelező felelősségbiztosításra alapítottn.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, a felperes 40%-os közrehatására hivatkozott a biztonsági öv be nem kapcsolása, illetőleg a járművezető - általa is ismert - ittassága miatt. Ezen túlmenően vitatta a háztartási kisegítő, mezőgazdasági kisegítő és közlekedési többletköltség járadékigény jogalapját, továbbá a vagyoni kárigény elutasítását kérte, teljesítése, illetőleg bizonyítatlanság miatt. ÍA nem vagyoni kárigényt a már teljesített összegben felül további 900.000 forintban ismerte el, míg ezt meghaladóan elutasítani kérte a követelést.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 6.000.000 forint nem vagyoni kártérítést és 2006. január 12-től számított késedelmi kamatait, 1.000.000 forint után 2006. január 12-től 2007. január 20. napjáig terjedő időre számított 62.660 forint késedelmi kamatot, 500.000 forint után 2006. január 12-től 2007. november 17. napjáig terjedő időre számított 67.676 forint késedelmi kamatot, 44.800 forint vagyoni kártérítést és ennek 2006. február 10-től számított törvényes kamatait, valamint 2008. szeptember 1-től folyamatosan véghatáridő nélkül havi 12.000 forint járadékot azzal, hogy a 2013. április 30-ig lejárt 672.000 forint és 2011. január 1-től számított késedelmi kamata egy összegben esedékes, továbbá 538.000 forint perköltséget, melyből 138.000 forint a készkiadás. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte az alperest 420.000 forint le nem rótt kereseti illeték és 227.598 forint állam által előlegezett szakértői díj megfizetésére.

Az ítélet indokolása értelmében a kereset jogalapját a Ptk. 345. § (1) bekezdése, 339. § (1) bekezdése és 340. § (1) bekezdése, míg az alperes fizetési kötelezettségét a 190/2004. (VI. 8.) Kormányrendelet alapította meg. Az elsőfokú bíróság tényként állapította meg, hogy a felperes 2006. január 12. napján gépjármű utasaként szenvedett balesetet és a biztonsági öv használata esetén a felperes sérülései enyhébbek, kevésbé súlyosak lettek volna, testének előrefelé csapódását az öv lényegesen enyhítette volna, így feltételezhetően arctáji sérülései is enyhébbek lettek volna. Megállapította, hogy a felperesnek ismerete volt a gépjárművezető ittasságáról, azonban ezt a felperes terhére nem értékelte, mert alappal bízhatott abban, hogy mintegy négy óra elmúltával az elfogyasztott egy pohár sör hatása veszélytelen. Mindezek alapján 80-20%, alperesre terhesebb kármegosztást alkalmazott. Az egyes kárigényekről a Ptk. 355. § (1) és (4) bekezdése alapján rendelkezett az alábbiak szerint: vagyoni kárra a kármegosztás alapján 44.800 forintot ítélt meg. A tanú-, valamint az orvosszakértői bizonyítás

eredményeként a keresetlevél benyújtásától visszafelé számított hat hónaptól, azaz 2008. szeptember 1. napjától ítélte meg járadékot nehéz és közepesen nehéz háztartási munkákra havi 6.000 forintot, nehéz és közepesen nehéz ház körüli munkákra 2.000 forintot. A közlekedési többletköltséget 7.000 forintban ítélte meg értékelve, hogy a felperes csak kíséreléssel vehet részt a tömegközlekedésben, és amennyiben a felperes egészségesebb lenne, akkor költségkímélés okán nem autóval, hanem tömegközlekedéssel utazna. Így az összesen 15.000 forint járadék kármegosztás folytán 80%-ára, azaz 12.000 forint járadék megfizetésére kötelezte az alperest, amely a lejárt 56 hónapra 672.000 forint. Nem vagyoni kártérítés címén, értékelve azt, hogy a felperest fiatal életkorában érte a baleset, a baleseti maradványállapotát, a szem elvesztését, az ebből eredő életvitelbeli korlátozottságot, a pszichés problémákat, az egészségkárosodás mértékét, a kárkori ár- és értékviszonyokat, a kármegosztást is mérlegelve 8.000.000 forintot látott indokoltnak, ebből az alperes 1.500.000 forintos teljesítését elszámolva 6.500.000 forintban marasztalt a Ptk. 301. § (1) bekezdése szerinti késedelmi kamataival együtt. A perköltség viseléséről a Pp. 81. § (1) bekezdés alapján határozott.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes nyújtott be fellebbezést, melyben az ítélet részbeni megváltoztatását kérte. Álláspontja szerint miután a felperes mint utas a gépjárművezető alkoholfogyasztásáról tudott, így nem a vezető által elfogyasztott alkohol mennyiségének volt döntő jelentősége, hanem önmagában annak, hogy az utas tudomással bírt az alkoholfogyasztásáról. Miután a felperes és a gépjármű vezetője két helyen is együtt szórakozott, a felperesnek tudomása kellett legyen az elfogyasztott alkohol tényéről, és a gépjármű vezetőjének a balesetet követő véralkoholszintje alapján nem kizárólag egy pohár sör elfogyasztásáról lehetett szó. Az ittas személytől származó, a szállítására vonatkozó ajánlat elfogadása miatt így további 20%-os, mindösszesen 40%-os közrehatás megállapítását kérte. Erre tekintettel a vagyoni kártétel marasztalási összegnek 33.600 forintra és kamataira történő leszállítását indítványozta. A nem vagyoni kártérítést elsődlegesen a 40%-os közrehatás alapján az alperes pert megelőző térítésére is figyelemmel 1.500.000 forintra kérte leszállítani, míg másodlagosan 20%-os közrehatásnál 2.500.000 forintra. Az elsőfokú bíróság által megállapított nem vagyoni kártérítést eltúlzottnak tartotta a felperes 43%-os baleseti eredetű össz-szervezeti egészségkárosodásához képest. Megítélése szerint az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe, hogy a felperes az elszenvedett sérülés ellenére családban él, gyermeket vállalt, akit a párjával közösen nevelnek, és pszichés segítséget nem vesz igénybe. Támadta a járadékfizetési kötelezettséget megállapító ítéleti rendelkezést is, elsődlegesen a háztartási és ház körüli kisegítő iránti járadékigények elutasítását, míg a közlekedési többletköltség tekintetében az ítélet hatályon kívül helyezését és új szakértő kirendelését kérte, másodlagosan mind a három járadék marasztalás tekintetében az ítélet hatályon kívül helyezését, és új eljárás lefolytatására, új szakértő kirendelésére utasítását kérte az elsőfokú bíróságnak. Harmadlagosan a 40%-os közrehatás alapján a folyó havi járadék összegének 9.000 forintra, míg a lejárt járadék összegének 504.000 forintra történő leszállítását indítványozta. A perben kirendelt és az alperes által megbízott

szakértők véleménye közötti eltérésre alapította a járadékra vonatkozó fellebbezését. Fenntartotta, hogy a felperest baleseti sérülései a háztartási és ház körüli munkák ellátásában nem akadályozzák. Utalt arra, hogy a kirendelt igazságügyi orvosszakértői szakvéleményében nem jelölte meg, hogy konkrétan milyen módon nehezítik meg a felperes sérülései a háztartási és mezőgazdasági munkák elvégzését, továbbá a tömegközlekedésben való részvételt. Álláspontja szerint a háztartási, mezőgazdasági munkák, valamint a tömegközlekedés kapcsán többszöri kiegészítés ellenére sem sikerült feloldani a kirendelt szakértő és a magánszakértő véleménye közötti ellentmondást, mely vonatkozásában bizonyítási indítványt már az elsőfokú eljárásban előterjesztett a Pp. 182. § (3) bekezdése alapján, elsődlegesen az ETT, másodlagosan új traumatológus szakértő kirendelésére. A felperesnek az elsőfokú tárgyaláson tett nyilatkozatából arra következtetett, hogy a felperes a háztartási munkák ráeső részének ellátására képes, a kerti munkák végzését pedig a ház tulajdonosai, az édesanyja és a nevelőapa látják el. Így a háztartási és a ház körüli kisegítés járadékigénye ezért is alaptalan.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az első fokú ítélet helybenhagyását indítványozta. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság mind a jogalap, mind az összegszerűség körében a rendelkezésre álló bizonyítékokat helytállóan mérlegelte és megalapozott az ítéleti döntése is. Kiemelte, hogy a felperesnek nem volt tudomása a gépjárművezető által elfogyasztott alkohol mennyiségéről, illetve az alkoholfogyasztás óta hosszabb idő telt el a gépjármű vezetéséig. A nem vagyoni kártérítésnél kármegosztás nem alkalmazható, ugyanakkor rámutatott a felperes baleseti sérüléseire, maradandó fogyatékoságára, pszichés problémáira, arra hogy a tanulmányait félbe kellett hagynia és szakmát nem szerzett. A járadék indokoltságát megítélése szerint a magánszakértői véleményre is figyelemmel nyilatkozó kirendelt igazságügyi orvosszakértő megállapította. Hivatkozott arra, hogy a háztartási, ház körüli munkákat nem tudja ellátni. A másodfokú tárgyaláson való megjelenés miatt útiköltségigényt terjesztett elő, a jogi képviselő 20.000 forint, míg a felperes személyesen 15.000 forintban.

A fellebbezés az alábbiak szerint részben alapos.

Fellebbezéssel támadott a felperes közrehatásának mértéke és erre figyelemmel az összegszerűség, ezen túlmenően a járadékfizetési kötelezettség, valamint a nem vagyoni kártérítés összegszerűsége volt, ezért a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 228. § (4) bekezdés értelmében a fellebbezési kérelemhez kötötten bírálta felül az első fokú ítélet megalapozottságát.

A felperes gépjármű utasaként szenvedett balesetet, így a kártérítési felelősséget a Ptk. 345.§ (1) bekezdése alapozza meg, míg a károsult felróható magatartása folytán a kármegosztásra a Ptk. 345. § (2) bekezdése alapján volt lehetőség. Ezért a másodfokú bíróság az első fokú ítélet indokolásából a kereset jogalapjául a Ptk. 339. § (1) és 340. § (1) bekezdésének felhívását mellőzi.

Fellebbezéssel nem volt támadott az elsőfokú bíróság azon ténymegállapítása -

amelyre alapítottan kármegosztást is alkalmazott -, miszerint a felperes a baleset időpontjában a biztonsági övet nem használta, és így súlyosabb sérüléseket szenvedett el a balesetben.

Az alperes fellebbezését további közrehatás fennállására, arra alapította, hogy a felperes a gépjármű vezetőjének ittasságáról tudva ittas járművezető mellé ült be a gépjárműbe. A lefolytatott bizonyítás alapján tényként állapítható meg, hogy a felperes és a gépjármű vezetője egymás társaságában, több szórakozó helyen voltak a balesetet megelőzően. Tény, hogy a gépjármű vezetője alkoholos befolyásoltság alatt állt a baleset időpontjában. A véralkoholszintje magasabb volt, mint ami a balesetet megelőzően órákkal elfogyasztott egy pohár sör következtében fennállhatott volna, így ebből arra lehet következtetni, hogy egy pohár sörnél ténylegesen nagyobb mennyiségű alkoholt fogyasztott. Miután a felperes és a gépjármű vezetője közeli baráti viszonyban voltak és egymás társaságában egyik szórakozó helyről mentek a másik szórakozó helyre, a felperesnek észlelnie kellett azt, hogy a gépjármű vezetője alkoholt fogyaszt. Ezt támasztja alá a gépjármű vezetőjének tanúvallomása is, amely szerint mindvégig vele együtt volt a felperes. Mindezek alapján a másodfokú bíróság megítélése szerint a felperes tudott, illetőleg tudnia kellett arról, hogy a jármű vezetője ittas állapotban van, és a felperes ennek tudatában ült be a gépjármű vezetője mellé a gépjárműbe. Ez a felperesnek a kárai bekövetkeztében való további közrehatásának megállapítására ad alapot. A másodfokú bíróság mérlegeléssel mindösszesen 70-30%, alperesre terhesebb kármegosztás alkalmazására látott indokot.

A Fővárosi Ítéltábla a módosult kármegosztás mértékének megfelelően a nem vitatottan 56.000 forintban megállapított vagyoni kár 70%-ára, azaz 39.200 forintra és késedelmi kamataira szállította le a felperes javára megítélt vagyoni kártérítési összeget.

A járadékfizetési kötelezettséget támadó fellebbezés a fentiek szerint a kármegosztás mértékének módosulására figyelemmel is részben alapos volt, azonban az alperes ezt meghaladóan is támadta fellebbezéssel a járadékfizetési kötelezettséget.

A felperes személyes előadása, valamint a tanúvallomások által is alátámasztottan a baleset időpontjában a felperes a párjával együtt, a párjának szüleinek házában lakott, majd 2010-től a felperes édesanyjához és nevelőapjához, ezt követően 2012 áprilisában **XX** költöztek, majd 2013 áprilisában visszaköltöztek a felperes édesanyjához. Arra tényelőadás és adat sincs, hogy **XX** saját tulajdonú vagy bérelt, illetőleg kinek a tulajdonát képező ingatlanban lakott a felperes, ugyanakkor a rendelkezésre álló adatok alapján az kétségtelenül megállapítható tény, hogy a baleset időpontjában, majd azt követően a szülők tulajdonát képező ingatlanban, jelenleg az édesanyjánál és nevelőapjánál lakik a felperes, mely ingatlan nem a felperes tulajdonát képezi, és az ingatlanban kizárólagos használatában csak egy szoba áll. A felperes előadása szerint ezt az egy szobát ő ki tudja takarítani, abban a baleseti sérülései nem akadályozzák. A tanúvallomások szerint is a felperes, amiben tud, segít, ugyanakkor a kertben nem tud dolgozni, amit nem is várnak el

tőle. Tény az is, hogy a kert sem a felperes tulajdona, hanem a szülő, illetőleg a nevelőapa tulajdonát képezi. Arra adat nincs, hogy a baleset időpontjában 18 éves, iskolai tanulmányait folytató felperes azért vett volna részt a ház körüli teendők ellátásában, mert az ingatlan tényleges tulajdonosa a munkák elvégzésére állapotánál fogva nem volt képes.

A következetes ítélkezési gyakorlat szerint a más tulajdonában álló ingatlanban a baleset időpontjában végzett háztartási és ház körüli munkák csak akkor adnak alapot a baleset sérültje javára járadék megállapítására e munkák elvégzésére való képtelenség vagy nehezítettség miatt, amennyiben a baleset időpontjában azért került sor részéről e munkák elvégzésére, mert az ingatlan tulajdonosa abban egészségi állapotából következően akadályozott volt, azaz szükségszerűen, törvényi, illetőleg egyéb kötelezettség teljesítésén alapult a munkavégzés, és a baleset miatt annak pótlására volt szükség. A rendelkezésre álló adatok szerint a felperes szülőjének, nevelőapjának, illetőleg a párja szüleinek kertjében végzett munkák segítő jellegűek voltak, de nem szükségszerű segítség, nem azért került sor a felperes részéről besegítésre, mert az adott ingatlan tulajdonosa a munka elvégzésére képtelen volt. Mindezek alapján - függetlenül az orvosszakértői vélemény megállapításaitól - a háztartási és ház körüli munkák miatt járadék fizetésének alapja nem állt fenn. Ezért a háztartási és ház körüli kisegítői járadékigényt a másodfokú bíróság elutasította.

A közlekedési többletköltség járadékigény jogalapja ugyanakkor a másodfokú bíróság megállapítása szerint bizonyított. Az orvosszakértő a szakvéleményét az alperes által felkért magánszakértői megállapításokra figyelemmel kiegészítette. A tömegközlekedésben való nehezítettség ennek alapján - figyelemmel a felperes jelenlegi lakóhelyére is - elfogadható volt tényként. E körben további szakértői bizonyítást a másodfokú bíróság szükségtelennek tartott. Az igazságügyi orvosszakértőnek az a megállapítása kellően alátámasztott, hogy tömegközlekedéssel akkor tudna a felperes csak biztonságosan közlekedni, ha mindig le tudna ülni. Ugyanakkor ez mindig nem lehet biztosított. Az pedig, hogy az olcsóbb tömegközlekedés helyett autóval közlekedik, amelyhez segítséget nem kell igénybe vennie, mindenképpen többletköltséggel jár. Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság által megállapított 7.000 forint járadékot a kármegosztás mértékére figyelemmel 4.900 forintban határozta meg a másodfokú bíróság, amelynek 56 hónapra lejárt összege 274.400 forint. Ennek megfelelően szállította le a járadék összegét, és ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

A nem vagyoni kártérítés esetében a felperes helytállóan hivatkozott arra, hogy kármegosztásnak helye nincs, azonban az állandó bírói gyakorlat szerint a károsultnak a balesetben fennálló közrehatását értékelni kell a nem vagyoni kártérítés összecszerűségének meghatározása során. Így a közrehatás ténye és mértéke a nem vagyoni kártérítés összecszerűségének meghatározásánál az egyik mérlegelési szempont.

Az igazságügyi orvosszakértői vélemény alapján, a felek által sem vitatott tény, hogy amennyiben a felperes biztonsági öve bekapcsolva lett volna, akkor elsődlegesen az arctáji sérülései enyhébbek lettek volna, amelyből következően a

szemének elvesztése nagy valószínűséggel nem következett volna be. Miután az őv bekapcsolásának a hiánya a felperes terhére értékelendő, így ezen mulasztásával fennálló sérülései és azok életvitelére is kiható következményei a nem vagyoni kártérítés mértékénél értékelésre nem kerülhettek.

Ugyanakkor tény, hogy a felperest 18 éves korában még tanulmányai folytatása közben érte a baleset. A balesetből következően az iskolai tanulmányait nem tudta befejezni, és a tanulmányai folytatásából következő tervezett életpályáját is meg kellett változtatnia; pékként a baleset következtében már nem tudna dolgozni. A felperes a balesettel okozati összefüggésben nem csak fizikai, hanem pszichés sérüléseket is elszenvedett, amelyek mind az életvitelére, mind életmódjára kihatással vannak. Az a tény, hogy a felperes a balesetet követően tartós párkapcsolatot létesített, gyermeket vállalt a felperes hátrányára nem szolgálhat. A felperest ért fizikai sérülések a mozgására, mindennapi élettevékenységeire, életvitelére hátrányosan hatnak, a fiatal felperes további életlehetőségeit korlátozzák, alapvetően befolyásolják. Mindezeket a balesetkori ár- és értékviszonyokra figyelemmel mérlegelve a másodfokú bíróság mindösszesen 6.000.000 forintot látott ellentételezésre alkalmasnak. Az alperes 1.500.000 forintos teljesítésére figyelemmel, így a nem vagyoni kártérítés összegét 4.500.000 forintra és késedelmi kamataira leszállította.

A kifejtettek értelmében a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 253.§ (2) bekezdés alapján az első fokú ítélet fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatta.

Az így módosult pernyertesség-pervesztesség arányára is figyelemmel - a kereseti pertárgyérték alapulvételével a felperes valamivel nagyobb részben lett pernyertes - az elsőfokú bíróság által megállapított perköltséget leszállította.

A per tárgyi költségfeljegyzési joga és a felperes teljes személyes költségmentessége folytán a le nem rótt kereseti illeték fizetéséről a pernyertesség-pervesztesség módosult arányára is figyelemmel kellett a másodfokú bíróságnak határoznia, és ennek megfelelően szállította le az alperes által térítendő kereseti illeték összegét, míg a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján, a felperes részbeni pervesztessége folytán, a felperes személyes költségmentessége miatt meghatározta az állam által viselendő kereseti illeték összegét is.

Az állam által előlegezett szakértői díjra vonatkozó rendelkezést nem érintette, mert ez a szakértői díj a felperes keresetének jogalapja körében merült fel, amelyben túlnyomó részt megalapozott volt a kereset.

Az alperes fellebbezése nagyobb részben volt eredménytelen, így a Pp. 81. § (1) bekezdés alapján határozott a másodfokú bíróság a fellebbezési eljárásban felmerült költségek viseléséről. A felperest képviselő ügyvéd díját a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5), (6) bekezdés, 4/A. § (1) bekezdés alapján, a kifejtett ügyvédi tevékenységre is figyelemmel mérlegeléssel határozta meg. A felperes költségigényt is érvényesített, amelynek megfizetésére a pernyertesség-pervesztesség arányában kötelezte az alperest a másodfokú bíróság.

A tárgyi költségfeljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési illeték viseléséről a

fellebbezés részbeni eredménytelensége, és a felperes teljes személyes költségmentessége folytán az 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdés szerint alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1), (2) bekezdése és 14. § szerint rendelkezett a másodfokú bíróság.

Budapest, 2014. április 29.

. Németh László sk.

a tanács elnöke

Dr. Merőtey Anikó sk.
előadó bíró

Dr. Molnár Ágnes sk.
bíró

A kiadmány hitelül:

Réczi Imréné
bírószági ügyintéző